Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi
Journal of Ankara Health Sciences

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Yayın Organıdır
https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbid
e-ISSN: 2618-5989

Çocuklarla Görüşme Sürecinde Terapötik İletişim Becerileri: 'Kırmızı Oda' Örneği

Therapeutic Communication Skills in the Process of Interviewing Children: The Example of 'Kırmızı Oda'

Beyzanur SOYALP[1], Gül Karahan ÇOBAN[2*]

[1] *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı*
[2] *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü*

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi: 26.10.2025

Kabul Tarihi: 22.12.2025

ÖZ

Amaç: Çocuklarla görüşmelerde kullanılan temel terapötik iletişim becerileri, çocuklarla çalışan meslek profesyonelleri için mesleki uygulamaların ayrılmaz bir parçasıdır. Bu araştırma, çocuklarla yapılan görüşmelerde kullanılan terapötik iletişim becerilerini konu almakta ve bu becerileri Kırmızı Oda isimli televizyon dizisinde Osman isimli çocuk karakterin yer aldığı sahneler üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. **Gereç ve Yöntem**: Araştırma, danışmanlık sürecinde başvurulan terapötik iletişim becerilerinin doküman analizi yöntemiyle incelendiği nitel bir çalışmadır. İncelenen Kırmızı Oda dizisi ve bu dizide çocuk karakter Osman ile yapılan görüşmelerin yer aldığı bölümler amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. **Bulgular:** Yapılan analizle görüşmelerde başvurulan terapötik iletişim becerileri belirlenmiş ve sahne dakikaları ile aktarılmıştır**.** Kodlama sürecinde, terapötik beceri kullanılmayan herhangi bir ifadeye rastlanmamış, çalışma grubunda yer alan konuşma metninin tümünün terapötik becerilerden birine karşılık geldiği ve terapötik iletişim becerilerinin her birinin açık biçimde saptanabilecek düzeyde ve netlikte kullanıldığı belirlenmiştir. Görüşmelerde en çok gözlem yapma becerisinin kullanıldığı, bunun yanında içerik yansıtma, asgari düzeyde teşvik, kendini belli etme, sınır yönetimi, duygu yansıtma, koşulsuz olumlu bakış, empati, somutluk ve kendini açma becerilerine başvurulduğu görülmüştür. **Sonuç:** Araştırma kapsamında çocuk karakter Osman ile yapılan görüşmelerde görüşme sürecinin terapötik iletişim becerileri kullanılarak yapılandırıldığı, görüşmelerde en çok çocuğun sözsüz ifadelerinin doğru anlaşılmasına destek olan ve çocukların ihtiyaçlarının belirlenerek uygun müdahalenin seçilmesinde önemli bir rol oynayan gözlem yapma becerisinin kullanıldığı görülmüştür. Yapılan analizle terapötik iletişim becerilerinin kullanımının somutlaştırıldığı bu araştırmanın ilgili alan yazına katkı sağlaması ve araştırma sonuçlarının çocuklarla çalışacak meslek profesyonellerinin eğitiminde kullanılabilecek örnek bir veri seti sunması umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk gelişimi, iletişim becerileri, terapötik iletişim

Article Information

Received: 26.10.2025

Accepted: 22.12.2025

ABSTRACT

Aim: Basic therapeutic communication skills used in interviews with children are an integral part of professional practice for those working with children. This research focuses on therapeutic communication skills used in interviews with children and aims to analyze these skills through scenes featuring the child character Osman in the TV series "Kırmızı Oda". **Material and Method:** This research is a qualitative study examining therapeutic communication skills employed in the counseling process using document analysis. The TV series "Kırmızı Oda", specifically the episodes featuring interviews with the child character Osman, were selected using purposive sampling. The data obtained were analyzed using descriptive analysis. **Results:** The therapeutic communication skills employed in the interviews were identified through analysis and presented with their scene times. During the coding process, no expressions lacking a therapeutic skill were found; all the spoken texts in the study group corresponded to at least one therapeutic skill, and each therapeutic communication skill was clearly and distinctly used. The most frequently used skill was observation, followed by content reflection, minimal encouragement, self-expression, boundary management, emotion reflection, unconditional positive attitude, empathy, concreteness, and self-disclosure. **Conclusion:** The research revealed that interviews with the child character Osman were structured using therapeutic communication skills. Observation skills were most frequently employed, supporting the accurate understanding of the child's nonverbal expressions and playing a crucial role in identifying children's needs and selecting appropriate interventions. This research, which concretely demonstrates the use of therapeutic communication skills through analysis, is expected to contribute to the relevant literature and provide a sample dataset that can be used in the training of professionals working with children.

Keywords: Child development, communication skills, therapeutic communication

doi: 10.46971/ausbid.1810862 Araştırma makalesi (Research article)

Atıf vermek için / To cite: Soyalp, B., & Karahan Çoban, G., (2025). Çocuklarla görüşme sürecinde terapötik iletişim becerileri: 'Kırmızı Oda' örneği. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 14*(2), 74-88. https://doi.org/10.46971/ausbid.1810862

[*]**Sorumlu yazar/Corresponding author:** Gül Karahan Çoban, gulkarahann@gmail.com

The copyrights of the studies published in our journal belong to the authors, while the commercial use rights belong to our journal, and the published studies are published as open access under the CC BY-NC-ND 4.0 license.

Giriş

İletişim, sosyal bir varlık olan insanın yalnızca yaşamı boyunca temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir araç değil aynı zamanda başlı başına da bir ihtiyaçtır. İnsanlar arasında karşılıklı olarak düşüncelerin, duyguların, isteklerin ve ihtiyaçların paylaşıldığı süreç olarak tanımlanmaktadır (Özcan, 2012 akt. Altundal ve ark., 2022). Hangi yaşta olursa olsun insanlar kendi aralarında iletişim kurarlar (Pat, 2011 akt. Şimşek Arslan & Buldukoğlu, 2015). Etkili bir iletişim sadece bilgi alışverişi değil, aynı zamanda kişilerin ihtiyaçlarını doğru anlamaya yönelik bir etkileşimdir. Çocuk gelişimciler çocukların bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel gelişim ihtiyaçlarını tespit ederek gelişim süreçlerini desteklerler. Bu bağlamda çocuk gelişimcilerin temel mesleki becerilerinden birisi, terapötik iletişim becerileridir. Terapötik iletişimin güvene dayalı bir ilişki kurmayı, empatik dinlemeyi, bireyin duygularını yargılamadan kabul etmeyi ve destekleyici bir tutum geliştirmeyi içinde barındırmasıyla, gelişimsel özelliklerinden dolayı duygularını ifade etmekte zorlanan çocukların iç dünyasına ulaşmada önemli olduğu söylenebilir. Tipik gelişim gösteren çocukların yanı sıra özellikle travmatik deneyimleri olan ya da iletişim güçlüğü çeken çocuklar ile çalışırken, bu beceriler çocuk gelişimcilerin doğru yaklaşımı sergilemesine yön verir. Bununla birlikte bu beceriler çocukların aileleriyle kurulan iletişim sürecinde de önemlidir (Başar, 2020; Doğan & Çamurcu, 2025). Aileler ile kurulan iş birliği sürecinde açık ve empatik bir iletişim ailelerin sürece etkin katılımını destekler ve çocuk merkezli bütüncül bir yaklaşımın temelini oluşturur. Terapötik iletişim aynı zamanda gizlilik, duyarlılık ve saygı gibi temel etik ilkelerin daha etkin kullanılmasına yardımcı olarak profesyonel sınırlar içerisinde çalışma disiplinini güçlendirmeye katkı sağlar (Egan, 2014; Başar, 2020; Watsuji & Hohashi, 2024). Tüm bu nedenlerle terapötik iletişim becerilerinin, çocuk gelişimcilerin mesleki yeterliliklerini arttırdığı ve çocuklara yönelik müdahalelerinin etkinliğini güçlendirdiği ifade edilebilir.

Terapötik iletişim danışanın ihtiyaçları çerçevesinde, danışman ve danışan arasında, etkili bilgi alışverişini sağlayan kişilerarası iletişim olarak tanımlanmıştır (Usta, 2024). Başka bir deyişle terapötik iletişim, etkili bilgi paylaşımını sağlamak amacıyla danışman ile hasta arasında kurulan kişilerarası iletişimdir (Şimşek Arslan & Buldukluoğlu, 2015). Terapötik iletişimin ruh sağlığı alanındaki önemini vurgulayan (Ruesch, 1961, akt. Usta, 2024), terapötik iletişiminin amacını, hastanın bireysel ya da grup halindeki görevlerini yerine getirme yeteneğini geliştirmek olarak açıklamıştır. Danışmanlık sürecinde danışanların sorunlarıyla baş etmelerini ve potansiyellerini ortaya koymalarını desteklemek amacıyla kullanılan ve çocuklarla görüşmelerde özellikle öne çıkan terapötik iletişim becerileri; asgari düzeyde teşvik, içerik yansıtma, duyguları yansıtma, kendini belli etme, kendini açma, gözlem yapma, sınır yönetimi, empati, somutluk, koşulsuz olumlu bakış olarak sıralanabilir (McLeod & McLeod, 2021).

Asgari Düzeyde Teşvik: Danışmanların danışanların kendilerini ve yaşadıkları problemlerini daha derin anlatmalarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda "hı-hı", "evet", "seni dinliyorum" gibi söz/söz grupları kullanmaları ve söz gruplarıyla birlikte baş sallamalar, tek kelimeden oluşan sorular ve konuşmanın özünü belirten anahtar sözcüklerle danışanı konuşmaya sevk etmeleri olarak açıklanmaktadır (Öksüz & Yıldırım, 2023).

İçerik Yansıtma: İçeriğin yansıtılması, anahtar sözcüklerin ve yapıların yeniden ifade edilmesi ve danışandaki etkisinin yoklanması süreçlerinden geçerek gerçekleştirilmektedir. Danışanın verdiği mesajların, kesin ifadeler yerine "bana öyle geliyor ki" gibi olasılık bildiren ifadeler kullanılarak kontrol edilmesidir. İçerik yansıtma danışanın, söylediklerinin aynalanması yoluyla, duyulduğunu ve anlaşıldığını hissetmesini sağlamaktır (Güzel, 2011).

Duyguları Yansıtma: Danışanın duygularının anlaşılması, danışanın duygularını yansıtmak için kullanılacak kelimelerin seçilmesi ve duyguların danışana yansıtılması şeklinde üç aşamadan meydana geldiği belirtilmektedir. Empati becerisinin

diğer bir boyutu olan duygu yansıtma, danışanın sözlü ya da sözsüz iletişim yoluyla ilettiği duyguların danışana yansıtılması sürecini ifade etmektedir (Güzel, 2011).

Kendini Belli Etme: Kendini belli etme tekniği, danışanın sözel iletişime hazır olmadığı durumlarda danışmanın oradaki varlığını, ilgisini ve anlama isteğini belli etmesidir. Örneğin; "Bir süre bu odada seninle bulunacağım" gibi. Danışman bu ifadeyi kullanırken gösterdiği ilgiye danışanın karşılık vermek zorunda olmadığının yani danışana koşulsuz yaklaştığının bilincinde olmalıdır. Başka bir ifadeyle danışan duygularını ifade etmese bile, danışmanın yanında kalacağını düşünmelidir. Kendini belli etme tekniğinin özellikle danışanın danışmanın gerçekten kendisiyle ilgilenmek isteyip istemediğini öğrenmek istediği durumlarda fayda sağladığı düşünülmektedir (İnal & Akgün, 2010).

Kendini Açma: Bir başka bireyle kişisel bilgi paylaşmak olarak tanımlansa da danışmanlıkta bir teknik olarak kullanımı, sosyal ilişkiden tamamen farklı bir bağlamda, danışanı kendinden bahsetmeye yönlendirmekle ilişkilendirilmektedir. Buradaki amaç danışmanın kendini dikkatle açarak danışanın anlatmasını kolaylaştırması olarak ifade edilebilir (McLeod & McLeod, 2021).

Gözlem Yapma: Danışanın görünüşüne, duruşuna, jestlerine, mimiklerine ve alışkanlıklarına dikkat etme olarak tanımlanabilir. Gözlem yapma becerisinin, danışanın davranışlarına ilişkin daha derin bir kavrayışa olanak sağladığı düşünülmektedir. Örneğin; korku duygusu olan çocukta genellikle ebeveynlerine çok yakın oturma eğilimi görülmektedir (Çavuşoğlu, 2001).

Sınır Yönetimi: Sınır yönetiminin danışmanlık sürecinde önemli bir rol üstlendiği belirtilmektedir. Etkin sınır kullanımının, danışanlar için güvenli ve saygılı bir ortam oluştururken eş zamanlı olarak danışma süreci için de açık bir çerçeve ve net bir zemin sağladığı düşünülmektedir. Danışmanlar tarafından oluşturulan uygun sınırlar danışman-danışan ilişkisindeki güven ortamının, danışanların iyi oluşlarının ve danışma sürecinin etkinliğinin en önemli bileşenlerinden birisi olarak kabul edilmektedir (McLeod & McLeod, 2021).

Empati: Empati, danışmanın danışanın hissettiği duygulardaki ve düşüncelerdeki bireysel anlamları doğru şekilde anlaması ve bu anlayışı danışana aktarmasıdır. Danışmanın, danışanın iç dünyasına nüfus etmesi ve danışanın farkındalığının olmadığı anlamları da açık bir şekilde ortaya koyabilmesi olarak tanımlamaktadır (Güzel, 2011).

Somutluk: Danışmanların danışanların problemlerini gerçekçi ve somut bir şekilde ifade etmelerini sağlamaları olarak açıklanmaktadır (Öksüz & Yıldırım, 2023).

Koşulsuz Olumlu Bakış: Rogers tarafından koşulsuz olumlu bakış olarak nitelendirilen kavram, Türkçe kaynaklarda genellikle 'koşulsuz kabul' olarak yer almaktadır (Keleş & Tagay, 2023). Koşulsuz kabul danışanların duygu, düşünce ve davranışlarının iyi ya da kötü olarak sınıflandırılmadan, gerçek bir ilgi ve saygıyla kabul edilmesi olarak açıklanmaktadır. Koşulsuz kabul her şeyi onaylamak değil, danışanların kendilerine ait duygu ve düşüncelere sahip olma hakkı olduğunu bilmek olarak düşünülmektedir (Rogers, 1957; Corey, 2008 akt. Keleş & Tagay, 2023).

Terapötik iletişim, görüşmenin hedeflerine ulaşmasında kritik bir öneme sahiptir ve bu iletişimin kurulması, danışmanların danışanlara karşı temel sorumluluklarındandır (Usta, 2024). Terapötik iletişimde becerilerinin yerinde ve doğru kullanılması, çocuklarla görüşmede kritik değeri olan empatik bağın kurulmasını desteklemektedir. Çocukların gelişim süreçlerini değerlendiren, destekleyen gerektiğinde müdahalede bulunan çocuk gelişimcilerin bu süreçte çocukların duygusal, sosyal ve bilişsel ihtiyaçlarını doğru bir şekilde tespit etmesi etkili terapötik iletişim becerilerinin kullanımı ile

mümkündür. Bu becerilerin öncelikle çocuk gelişimi alanı olmak üzere sosyal hizmet, çocuk hemşireliği, psikolojik danışmanlık, okul öncesi öğretmenliği gibi çocuklarla çalışan meslek profesyonelleri tarafından kullanılması çocuğun kendini ifade etmesini, güven duymasını ve gelişimsel ihtiyaçlarının belirlenmesine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle çocuk ile çalışan meslek profesyonelleri için terapötik iletişim becerileri mesleki uygulamaların ayrılmaz bir parçasıdır (Avan ve ark., 2020; Köksal & Kılıçarslan, 2025). Alan yazında yapılan çalışmalar da terapötik ilişki değişkenlerinin tedavi sürecinde kritik roller oynadığını ve bu nedenle çocuk ve ergenlerin klinik sonuçları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Karver ve ark., 2006). Bunun yanı sıra, bazı araştırmalar terapötik becerilerin diziler, filmler ve diğer medya materyalleri aracılığıyla temsiline, terapötik becerilerin kullanımına ya da terapötik ilişkiyi kuranlara odaklanmaktadır (Öksüz & Yıldırım, 2023; Yıldırım, 2025). Terapötik ilişki sürecini farklı boyutlarıyla ele alan araştırmalarda hem kuramsal hem pratik düzeyde etkili ve yararlı sonuçlar elde edilebilmektedir. Sinema filmlerinde ve TV dizilerindeki sahneler üzerinden yapılan terapötik süreçleri ve müdahalelere ilişkin analizleri, eğitim amaçlı kullanmak mümkündür (Tümlü & Voltan Acar, 2014; Öksüz & Yıldırım,2023). Günümüzde sosyal bilimlerin farklı disiplinlerinde geleneksel teorik öğretim yöntemlerinin çoğu zaman soyut kaldığı ve öğrencilerin pratik uygulamalarla bağ kurmasını zorlaştırdığı ifade edilmekte ve film analizi yönteminin kullanıldığı yenilikçi öğretim yaklaşımları önerilmektedir (Xie & Cao, 2024). Ayrıca nitel araştırmalarda önemli verileri oluşturan film, video, fotoğraf gibi görsel ve işitsel içeriklerin birden fazla duyuya hitap ediyor oluşunun araştırmaların güvenirliğini artırdığı vurgulanmakta (Yıldırım & Şimşek, 2021) teorik bilgilerin uygulama ile yan yana getirilerek somutlaştırılması açısından filmlerin zengin bir kaynak olduğu belirtilmektedir (Nadir, 2013).

Alan yazında terapötik iletişim becerilerinin, görüşme tekniklerinin, farklı kuram ve yaklaşımların filmler üzerinden incelendiği çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda genel olarak filmlerdeki sahneler, hikâyeler ya da diyaloglar somut örnekler olarak kullanılmış, eğitimde filmlerden faydalanmanın önemine işaret edilmiştir. Filmlerin ve dizilerin bu amaçla analiz edildiği çalışmalar arasında sosyal hizmet, psikolojik danışmanlık, psikoloji, eğitim gibi farklı disiplinlerde yapılan araştırmalar yer almaktadır. Nadir (2013) tarafından dalgaların Prensi filmi yapısal aile terapisi modeli ışığında analiz edilmiş, alanda çalışanlara ve öğrencilere eğitimlerde filmlerin kullanımı hakkında bir örnek sunmanın amaçlandığı ifade edilmiş, sosyal hizmet eğitiminde popüler filmlerden faydalanmanın hem eğitimcilere hem de öğrencilere getireceği faydalar vurgulanmıştır. Derin & Voltan Acar (2016) tarafından analitik terapinin temel kavramları odağında Tehlikeli İlişki filmindeki sahneler incelenmiş; bu kavramların filmdeki somut temsillerinin fark ettirilmesiyle, psikolojik danışman eğitiminde akademisyenler ve öğrenciler için bir kaynak oluşturulacağı ifade edilmiştir. Bozdağ (2018) tarafından Gilbert'in Hayalleri isimli film aile terapisi kuramları odağında analiz edilmiş Satir, Minuchin, Bowen ve Haley gibi öncü aile terapistlerinin kuramları çerçevesinde seçilen tekniklere değinilmiş, teknikler filmdeki aile örüntüsü üzerinden somut örneklerle desteklenmiş, çalışmanın alanda çalışan ya da eğitimini sürdüren uzmanlar için kaynak oluşturmasının amaçlandığı belirtilmiştir. Çelikel (2021) tarafından Transaksiyonel Analiz Yaklaşımının daha kolay anlaşılması için somutlaştırılmasının amaçlandığının belirtildiği çalışmada, Ölü Ozanlar Derneği filmi Eric Berne'nin Transaksiyonel Analiz Yaklaşımı kapsamında analiz edilmiş, filmdeki karakterlerin yaşanılan olaylar karşısında gösterdikleri tepkiler yaklaşımın ifade ettiği kavramlar ile örneklendirilmiştir. Çavuşoğlu (2021) tarafından Gunjan Saxena: The Kargil Girl filmi cam tavan sendromu yönüyle analiz edilmiş, bir kadınının çalışma yaşamında karşılaştığı engeller ile mücadele etme biçimlerini içeren film üzerinden, cam tavan kavramı örneklendirilmiştir. Çalışmada ilgililerine materyal sağlanmasının amaçlandığı, yapılan analizin cam tavan sendromu ile ilgili çalışanların konuyu daha iyi kavramalarına ve mevcut bilgilerini değerlendirmelerine imkân vereceği ifade edilmiştir.

Kaya (2021) tarafından, kekeme olan bir öğretmen ile sosyo-ekonomik yönden dezavantajlı öğrencilerinin yaşadıkları olayların anlatıldığı 2018 yılı Hindistan yapımı "Hıçkırık" adlı film içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Kapsayıcı eğitime ilişkin olarak belirlenen temalara filmden örnekler sunulan çalışma sonunda, filmin eğitim amaçlı olarak, eğitim fakültesi öğrencileri ile öğretmenlere izletilmesi önerilmiştir. Öksüz & Yıldırım (2023) tarafından In Treatment dizisinden seçilen bir danışan ile sürdürülen psikoterapi seansları, terapötik beceriler ve terapötik koşullar açısından incelenmiş, araştırmada ortaya konan örnek danışan-terapist diyaloglarının psikolojik danışman adaylarının terapötik koşul ve becerileri öğrenmesi ve içselleştirmesi için eğitim sürecinde etkin biçimde kullanılabileceği ifade edilmiştir.

Beceri eğitiminde filmler, diziler gibi görsel kaynaklardan yararlanmanın önemine işaret eden bu tür çalışmalar giderek artmaktadır. Ancak yapılan taramada, konuya olan akademik ilgiye rağmen çocuk gelişimi alanında yapılmış bir çalışmaya rastlanamamıştır. Bu araştırma başta çocuk gelişimciler olmak üzere çocuklarla çalışan uzmanlara, çocuklarla görüşme sürecinde kullanılan terapötik iletişim becerilerine ilişkin somut örnekler sunmak için tasarlanmıştır. Çalışmada, her bölümünde birden fazla danışanla yürütülen psikoterapi görüşmelerini içermesi ve çocuklarla gerçekleştirilen seanslara yer vermesi nedeniyle Kırmızı Oda dizisi seçilmiştir. Araştırma kapsamında dizinin birinci sezonunda çocuk karakter Osman ile gerçekleştirilen üç oturum incelenmiştir. Dizide Osman'ın hikâyesi annesinin, düğün konvoyunun olduğu bir sokakta karşıdan karşıya geçerken, konvoydakilerin ateşlediği silahtan çıkan bir kurşunla vurularak hayatını kaybetmesiyle başlamaktadır. Annesi ile babasının boşanmasıyla başlayan olumsuzluklar Osman için annesinin ani kaybı ve Çocuk Esirgeme Yurdunda yaşamaya başlamasıyla devam etmektedir. Annesi vurulduğu gün Osman'ın yanından "Eğer korkarsan düdüğünü çal" diyerek ayrılmış ve Osman'a kurduğu son cümle bu olmuştur. Yaşadığı bu olaydan sonra yurda yerleştirilen Osman yaşadığı duygulara karşı sürekli düdük çalmakta ve hiç kimseyle iletişime geçmemektedir. Düdük çalmasını engellemek için düdüğü elinden aldıklarında ise kusmaya başlamaktadır. Bunun üzerine kurum sorumluları tarafından danışmanlık sürecine yönlendirilmiştir. Çocuk karakter Osman ile gerçekleştirilen terapötik görüşmeler Dr. Ayşe karakteri tarafından yürütülmüştür.

Bu çalışmada, çocuklarla terapötik iletişim bağlamında terapötik iletişim becerilerinin kullanımı ele alınmıştır. Araştırma kapsamında Kırmızı Oda televizyon dizisinden çocuk karakter Osman ile gerçekleştirilen görüşmeler seçilmiştir. Makalede öncelikle çocuklarla yapılan görüşmelerde kullanılan temel terapötik iletişim becerileri kuramsal çerçevede açıklanmış, ardından Osman karakteriyle gerçekleştirilen görüşmelerin yer aldığı sahneler bu beceriler açısından analiz edilmiştir. Çalışmada, çocuklarla terapötik iletişimde kullanılan becerileri medya temsilleri üzerinden görünür kılmak ve çocuklarla çalışacak meslek profesyonellerinin eğitim süreçlerinde kullanılabilecek nitelikte bir veri seti sunmak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Bu araştırma danışmanlık sürecinde başvurulan terapötik iletişim becerilerinin doküman analizi yöntemiyle incelendiği nitel bir çalışmadır. Doküman analizi; araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve sistematik biçimde analiz edilmesiyle tanımlanan bilimsel bir yöntemdir (Sak ve ark., 2019). Bu yöntemde veriler film, kitap ya da gazeteler gibi farklı kaynaklardan elde edilebilmektedir (Smith, 2017). Son yıllarda giderek daha fazla tercih edilen doküman analizi zaman kullanımı açısından verimli bir yöntemdir, örneklem büyüklüğü araştırmacı tarafından belirlenebilmekte, veri toplama ve analiz süreci araştırmacının seçtiği yer ve zamanda gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca pek çok dokümana düşük maliyetle erişim sağlanabilmekte ve bu dokümanlar tekrarlanan incelemelere olanak tanımaktadır (Kıral, 2020). Tüm bu avantajları nedeniyle bu çalışmada yöntem olarak doküman analizi tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmada incelenen terapötik iletişim becerilerinin kullanımına ilişkin sahneler içeren "Kırmızı Oda" dizisinin, çocuk karakter Osman ile yapılan görüşmelerin yer aldığı 1. sezonun 6., 7. ve 8. bölümü bir amaçlı örneklem yöntemi olan ölçüt örnekleme ile seçilmiştir. Olasılığa dayanmayan bu örnekleme yöntemi, araştırmanın derinlemesine incelenebilmesi için aranan bilgi açısından daha zengin durumların seçilmesine olanak tanımakta (Baltacı, 2018), önceden belirlenen ölçütü karşılayan durumlar seçilmektedir (Yağar & Dökme, 2018). Araştırma kapsamında, görsel ve işitsel veri sağlayan bu sahnelerdeki tüm konuşmalar öncelikle araştırmacılar tarafından manuel olarak yazıya aktarılmış, ardından elde edilen metin, görsel verilerle bir arada değerlendirilerek nitel veri analizine uygun biçimde çözümlenmiştir. OGM Pictures yapımı olan psikolojik drama türündeki dizinin senaryosu Psikiyatrist Gülseren Budayıcıoğlu' nun 2004 yılında yayımlanan Madalyonun İçi adlı kitabından uyarlanmıştır. Yazar tarafından kitabın ön sözünde farklı isim, yer ve meslekler belirterek tamamen gerçek öykülere yer verildiği, hikâyelerin özüne sadık kalınarak hasta ile doktor arasında aynen yaşandığı gibi aktarıldığı ifade edilmiştir (Budayıcıoğlu, 2004). Dizi 4 Eylül 2020 tarihinde ulusal bir kanal olan TV8'de yayınlanmaya başlanmıştır. 2 sezondan oluşan dizi, 18 Şubat 2022 tarihinde yayınlanan 61. bölümü ile final yaparak sona ermiştir. Dizi Doktor Manolya ve sahibi olduğu Manolya Psikiyatri Kliniği'ndeki Dr. Deniz, Dr. Piraye ve Dr. Ayşe'nin gerçekleştirdiği psikoterapi seanslarını içermekte, dizinin her bölümünde, birden fazla danışanla yürütülen psikoterapi görüşmeleri yer almaktadır. Bu araştırmada dizinin birinci sezonunda, çocuk karakter Osman ile yürütülen 3 oturum incelenmiş, araştırmaya bu oturumların yer aldığı 6., 7. ve 8. bölümlerin ilgili sahneleri dâhil edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada veri analizi 15 Mart-15 Haziran 2025 tarihlerini kapsayan üç aylık sürede yapılmıştır. Belirlenen görüşmelerin yer aldığı dizi bölümleri tekrar tekrar izlenmiş, ilgili sahnelerde başvurulan terapötik iletişim becerileri belirlenmiş ve sahne dakikaları ile kaydedilmiştir. Daha sonra bu veriler, terapötik iletişim becerileri kapsamında kodlanmıştır. Tespit edilen terapötik iletişim becerilerinin betimsel analizi araştırmanın bulgular bölümünde sunulmuştur.

Nitel araştırmalarda veri toplama ve analiz sürecinde dikkat edilen ölçütlerin ve oluşturulan stratejilerin çalışmanın güven duyulabilirliğini arttırdığı belirtilmektedir. Analizler ile yazılanlar arasındaki bağlamsal ilginin açıkça belirtilmesi ve tutarlı olması (Arslan, 2022) ile verilerin sistematik biçimde toplanması ve yorumlanması (Başkale, 2016; Tutar, 2022) geçerlik ve güvenirliği, başka bir ifadeyle güven duyulabilirliği artırmada etkili yöntemlerdir. Bu doğrultuda araştırmacılar tarafından veri toplama sürecinde titizlikle çalışılmış, veriler dikkatli ve sorgulayıcı bir tutumla elde edilmiş, var olan durum tümüyle ve tarafsız bir şekilde betimlenmiştir. Son olarak yapılan analizin o alanda bir uzmanın eleştirel bir gözle değerlendirmesine dayanan uzman incelemesi stratejisi (Arastaman ve ark., 2018) kullanılmıştır. Elde edilen veriler çocuklarla görüşme konusunda uzman ve nitel araştırma deneyimi olan bir klinik psikoloğun uzman görüşüne sunulmuş, veriler tekrar değerlendirilmiş ve tüm terapötik becerilerde mutabakat sağlandıktan sonra süreç tamamlanmıştır. Verilerin analizine raporlandırma sürecinde doğrudan ve ayrıntılı şekilde yer verilmiştir.

Bulgular

Araştırma kapsamında Kırmızı Oda dizisinin 6., 7. ve 8. bölümlerinde çocuk karakter Osman ile yapılan görüşmeler analiz edilerek, Dr. Ayşe karakterinin kullandığı terapötik iletişim becerileri belirlenmiş ve bulgular Tablo 1.'de sunulmuştur.

Tablo 1. Kırmızı Oda Dizisinde Tespit Edilen Terapötik Beceriler

	f	%		f	%
Gözlem yapma	16	34.78	Duygu yansıtma	3	6.52
İçerik yansıtma	7	15.22	Koşulsuz olumlu bakış	3	6.52
Asgari düzeyde teşvik	5	10.87	Empati	2	4.35
Kendini belli etme	4	8.7	Somutluk	1	2.17
Sınır yönetimi	4	8.7	Kendini açma	1	2.17

Tablo 1.'de yer alan beceriler incelendiğinde en çok *Gözlem yapma* (n=16) becerisine başvurulduğu, bunun yanında *İçerik yansıtma* (n=7), *Asgari düzeyde teşvik* (n=5), *Kendini belli etme, Sınır yönetimi* (n=4), *Duygu yansıtma, Koşulsuz olumlu bakış* (n=3), *Empati* (n=2), *Somutluk* (n=1) ve *Kendini açma* (n=1) becerilerinin kullanıldığı görülmüştür.

Kodlama sürecinde çalışma grubunda yer alan konuşma metninin tümünün terapötik becerilerden birine karşılık geldiği belirlenmiş, terapötik beceri kullanılmayan herhangi bir ifadeye rastlanmamış, terapötik iletişim becerilerinin her birinin açık biçimde saptanabilecek düzeyde ve netlikte kullanıldığı belirlenmiştir.

Çocuk karakter Osman ile danışmanlık süreci boyunca geçen tüm konuşmalar ve kullanılan terapötik iletişim becerileri aşağıda sunulmuştur.

Oturum 1 (1. Sezon 6. Bölüm)

12:33. dk– Dr. Ayşe, Osman'ın göz hizasında olabileceği bir koltuğa oturarak "Ne kadar güçlüymüşsün sen, hiç yorulmadın. Ne güzel çalıyorsun düdüğü. Hiç de yorulmadın. Ne güzelmiş düdüğün" der ve görüşme başlar. [*Kendini belli etme*]

13:00. dk- Osman düdüğü çalmaya devam eder. Bu durumda Dr. Ayşe "Korkma almayacağım onu elinden istediğin kadar çalabilirsin, istediğin kadar ve istediğin şekilde çalabilirsin. Bu odada çocuklar ne derse, ne isterse o olur" der ve bu şekilde Osman' a güvende olduğunu hissettirmeyi amaçlar. [*Koşulsuz olumlu bakış*]

13:19. dk- Dr. Ayşe, "Benim de böyle bir şeyim var. Canım sıkkınken ben de onu çalarım. Dur neredeydi o? Hah buldum. Sana eşlik edebilir miyim?" der ve eline aldığı enstrümanı çalmaya başlar, "Oh be iyi geldi. Her zaman rahatlarım bunu çaldığımda." şeklinde kendisini tanıtan ifadeler kullanır. [*Kendini açma*]

Dr. Ayşe'nin ifadeleri kullanmasıyla birlikte Osman düdük çalmayı durdurur. Bunun üzerine Dr. Ayşe Osman'ı izler duygularını paylaşmaya hazır olduğunu anlar ve konuşmaya devam eder. [*Gözlem yapma*]

14:55. dk- Dr. Ayşe "Bugün çok heyecanlıydım ben sen geleceksin diye. Biliyor musun acaba nasıl bir çocuk gelecek diye düşündüm içimden. Boyu uzun mu, gözleri nasıl, saçları… Kim bilir ne güzel bir çocuklar tanışacağım ben. Gerçekten öyle oldu. Çok güzel bir çocukla tanıştım. Çok şanslıyım." diyerek paylaşımlarına devam eder. [*Kendini belli etme*]

15:20. dk- Dr. Ayşe odada başka müzik aletleri de olduğunu söyleyerek odada dolaşır ve eline ksilofonu alır. Dr. Ayşe'nin elinde ksilofonu gören Osman irkilir ve sık nefes almaya başlar. Dr. Ayşe bir süre Osman'ın davranışlarını ve tepkilerini izler. [*Gözlem yapma*]

17:10. dk- Dr. Ayşe elindeki ksilofonu çalmaya başlar ve aynı zamanda Osman'ın ksilofon çalıyor olmasına karşı geliştirdiği bedensel tepkileri izler. Bu tepkiler Osman'ın hikâyesinin başlangıcı hakkında fikir verir. [*Gözlem yapma*]

19:19. dk- Dr. Ayşe elindeki ksilofon ile birlikte Osman'ın göz hizasında bir yere oturarak ksilofonu çalmaya devam eder ve "Sen de çal istersen" diyerek ksilofonu Osman'a yaklaştırır. Osman'ın Dr. Ayşe'nin yanına gelip ksilofonu çalmaya başlamasıyla "Ne güzel sesler çıkarıyorsun" diyerek Osman'ı çalmaya teşvik eder. [*Asgari düzeyde teşvik*]

21:32. dk- Osman ksilofonu hızlı ve sert şekilde çalmaya başlar, Dr. Ayşe Osman ksilofonu çalarken Osman'ın çalma

hızından duygu değişimlerini izler. [*Gözlem yapma*]

26:42. dk- Osman "Gelmedi, gelmedi. Annem gelmedi." sözleriyle ağlamaya başlar. Dr. Ayşe "Annen gelmedi. Anneni bekledin ama annen gelmedi." diyerek Osman'ın ifadelerine karşılık verir. [*İçerik yansıtma*]

30:48. dk- Osman "Senin evin nerede?" diye sorar. Dr. Ayşe, Osman'ın aslında onu evine götürmesini istediğini fark eder. Dr. Ayşe "Ben seni haftaya burada dört gözle bekliyor olacağım. Beraber yeni oyunlar oynamak için de sabırsızlanıyorum" diyerek görüşmeyi sonlandırır. [*Sınır yönetimi*]

Oturum 2 (1. Sezon 7. Bölüm)

Dr. Ayşe, Sosyal Hizmetler Kurum görevlisine Osman'ın haftayı nasıl geçirdiğini sorar. Sosyal Hizmetler Kurum görevlisi Osman'ın uykularının düzensiz olduğunu, sık sık kâbus gördüğünü, iştahsızlığı olduğunu söyler. Ayrıca düdüğü boynunda taşıdığını ama artık çalmadığını anlatır ve kimseyle iletişim kurmadığını ekler.

1:21:42. dk- Dr. Ayşe Osman'a bugün gelecek olmasının onu çok heyecanlandığını ve onan da kendisinin yanına geleceği için heyecanlanıp heyecanlanmadığını merak ettiğini söyler. [*Kendini belli etme*]

Dr. Ayşe Osman' a elindeki ksilofonu çalmak ister mi şeklinde soru yöneltir. [*Asgari düzeyde teşvik*]

1:22:20. dk- Dr. Ayşe Osman'ın odadaki oyuncakları incelemesini izler. [*Gözlem yapma*] Ardından, "Burada istediğin her oyuncakla oynayabilirsin. Bu odadaki her şey çocuklar için. Sana söylemiştim bu odada çocuklar ne isterse o olur." der. [*Koşulsuz olumlu bakış, sınır yönetimi ve asgari düzeyde teşvik*]

1:23:04. dk- Osman odadaki oyuncakları incelemeye başlar ve oyuncak silahı fark eder. Sık ve derin nefesler alarak oyuncak silahı işaret eder. [*Gözlem yapma*] Dr. Ayşe Osman'ın silahı işaret etmesi üzerine istediği oyuncakla oynayabileceğini tekrarlar. [*Asgari düzeyde teşvik*]

1:24:40. dk- Osman oyuncaklar arasında oyuncak eve yönelir. Daha sonra silahı beline koyar, düdüğünü eline alır evin içine fırlatır ve evi sallamaya başlar. Dr. Ayşe'nin iç sesi bu davranışı Osman'ın güven ihtiyacıyla ilişkilendirir, annesinin ölümüyle birlikte evin dağılmasının Osman'ın dünyasındaki yansıması vurgular. [*Gözlem yapma*]

1:26:00. dk- Osman oyun evinin içindeki küçük oyuncağın ne olduğunu sorar. Dr. Ayşe Osman'ın sorusunu "Sen ne olmasını istersen o olur." şeklinde yanıtlar. Osman "Köpek olsun" der ve Dr. Ayşe de "Evet o bir köpek" diyerek destekler. [*Asgari düzeyde teşvik*]

Osman "Onu burada unutmuşlar" diyerek konuşmaya devam eder. Osman köpeği alır arabaya koyar sonra kayığın altına saklar, kitapların arasına sıkıştırır. Dr. Ayşe'nin iç sesi bu davranışı, Osman'ın kendisi anlatma ihtiyacı ile ilişkilendirir. O'na göre Osman, annesinin vurulduğu gün unutulduğuna, hiçbir yerlere sığamadığına, sürekli yer değiştirdiğine, hiçbir yere ait hissetmediğine ilişkin duygularını canlandırmaktadır. Osman oyun evinin içindeki oyuncak bebeği alır kuma gömer daha sonra elindeki köpeği Dr. Ayşe'nin avucuna bırakır. Dr. Ayşe oyuncak bebeğin Osman'ın annesi olduğunu ve Osman'ın Dr. Ayşe'nin onu bırakmasını istemediğini düşünmektedir. [*Gözlem yapma*]

1:31:15. dk- Osman'ın oyuncak bebeği kuma gömdüğü yerde Osman'ın yanına oturan Dr. Ayşe, artık toprağın altında olduğunu söyler. Osman onun hiçbir zaman oradan geri gelemeyeceğini söyler. Dr. Ayşe "Hiçbir zaman geri gelemeyeceğini" tekrarlar. [*Somutluk, içerik yansıtma*]

1:31:36. dk- Osman elindeki köpeği tekrar Dr. Ayşe'nin eline bırakır ve Dr. Ayşe'nin köpeği saklamasını ister. Dr. Ayşe Osman'ın bu davranışından aslında kendisini saklamasını istediğini düşünmektedir. [*Gözlem yapma*]

1:32:13. dk- Osman Dr. Ayşe'ye "Gece kötü bir rüya gördüm ve çok korktum" şeklinde duygusunu ifade eder. Dr. Ayşe Osman'a "Seni korkutan bir şey oldu" diyerek konuşmayı sürdürür. [*Duygu yansıtma*]

1:32:30. dk- Osman Dr. Ayşe'ye evinin yakın olup olmadığını sorar. Dr. Ayşe bu soruya "Osman biliyor musun? Sen haftaya buraya tekrar geleceksin. Biz seninle burada yine oyunlar oynayacağız. İstersen oyuncağı da götürebilirsin." der ve

aralarındaki ilişkinin sınırlarını gösterir. [*Sınır yönetimi*]

Osman bu cevap üzerine Dr. Ayşe'ye "Gitme vakti geldi mi?" sorusunu yöneltir ve "Biraz daha kalsam?" ifadesiyle konuşmaya devam eder. Dr. Ayşe, "Osman burada biraz daha kalmak istediğini biliyorum. [*İçerik yansıtma*] Burada vakit geçirmek istediğini biliyorum. [*Empati*] Burada kendini güvende hissediyorsun. [*Duygu yansıtma*] Ben de seninle vakit geçirmeyi seviyorum. [*Kendini belli etme*] O yüzden haftaya yine gelirsin." şeklinde soruları yanıtlar. [*Sınır yönetimi*]

1:33:47. dk- Osman odadan ayrılmadan önce Dr. Ayşe'nin eline verdiği köpeği geri alır, tekrar kuma, oyuncak bebeğin yanına gömer. Dr. Ayşe Osman'ın bu davranışından Osman'ın tekrar annesine yöneldiğini anlar. [*Gözlem yapma*] Devamında Dr. Ayşe'ye yönelerek "Bu burada kalsın, kimse almasın." der. Dr. Ayşe, "Kimse almayacak. Haftaya geldiğinde yine oynayacaksın. Sen geldiğinde böyle bulmak istiyorsun." ifadesiyle karşılık verir. [*İçerik yansıtma*]

1:34:35. dk- Osman belindeki silahı gömer. Dr. Ayşe, Osman'ın onu annesinden ayıran silahın üzerini kapatma davranışını izler. [*Gözlem yapma*]

Oturum 3 (1. Sezon 8. Bölüm)

1:17:39. dk- Dr. Ayşe, Osman odaya gelmeden önce odayı Osman'ın son gördüğü haline getirir. Osman odaya girdiğinde önce odayı inceler ve silahın gömülü olduğu bölüme yönelir. Dr. Ayşe, Osman'ın odayı bu şekilde incelemesini Osman'ın her şeyin bıraktığı gibi olup olmadığına yönelik merakı ile ilişkilendirir ve hayatında bıraktığı şeylerin bıraktığı şekilde kalmamasının bir yansıması olduğu çıkarımında bulunur. [*Gözlem yapma*]

1:19:57. dk - Osman oyun evine yönelir ve düdüğünün orada olduğunu fark eder. "Bunu burada unutmuşum" diyerek Dr. Ayşe'ye yönelir. Dr. Ayşe "Evet bende onu senin için sakladım. O düdüğün senin için değerli olduğunu biliyorum." diyerek düdüğü neden sakladığını açıklar. [*Empati*] Osman ilk defa sözlü olarak annesinden bahsederek düdüğü annesiyle aldığını anlatır. Dr. Ayşe de "Annenle birlikte aldığınız için senin için değerli" diyerek sözlü iletişimi sürdürür. [*Duygu yansıtma, İçerik yansıtma*]

1:20:20. dk- Osman oyun evine yönelir ve içindeki bazı eşyaları evin dışına koyar. Dr. Ayşe bunun üzerine Osman'a evdeki eşyaları istediği gibi düzenleyebileceğini söyler. Osman bunun üzerine annesiyle ev yerleştirdiği anısını anlatmaya başlar. Oyun evindeki koltuğu eline alır ve "Bizim de böyle bir koltuğumuz var ama yeşil. Evde böyle bir lamba var." diyerek evdeki eşyalardan bahseder. Dr. Ayşe bu konuşmadan yola çıkarak "Buradaki bazı eşyalardan sizin evinizde de var." Der. [*İçerik yansıtma*] Dr. Ayşe, Osman'ın evdeki eşyaları düzenlemesini izler. Osman oyuncak eşyaların benzerliğinden hareketle annesiyle yaşadığı evi ve eşyaları anlatır. [*Gözlem yapma, koşulsuz olumlu bakış*]

1:23.19. dk- Osman kuma gömülü olan oyuncak bebeği alır oyun evinin tüm odalarına tek tek koyar, en son evin dışına koyar. Dr. Ayşe Osman'ın davranışlarını izler. [*Gözlem yapma*]

1:24:00. dk- Osman eline bavul oyuncağını alır ve bunun köpeğin eşyası olduğunu söyler, daha sonra anahtarları alır kuma gömer. Osman'ın bu oyununu izleyen Dr. Ayşe, Osman'ın annesi öldükten sonra eşyalarını toplayıp o evden ayrıldığı günü canlandırdığını ve Osman'ın annesini kaybettiğinde sadece annesinin değil aynı zamanda evinin de kaybolduğunu düşündüğü sonucuna ulaşır. [*Gözlem yapma*]

1:25:37. dk- Osman eline tekrar bavulu alır ve başka bir evin önüne koyar. Burası "Köpeğin yeni eviymiş" der. Dr. Ayşe "Köpekçik artık orada yaşayacak" diyerek konuşmayı sürdürür. [*İçerik yansıtma*]

1:26:20. dk- Osman ambulans oyuncağını alır içine oyuncak bebeği koyar ve onu kurtarmaya çalışır. Dr. Ayşe bu oyundan Osman'ın annesini son gördüğü anı canlandırdığını ve onu kurtarmaya çalıştığını anlar. Bu oyundan sonra Osman "Biliyor musun benim annem öldü" cümlesini kurar. [*Gözlem yapma*]

Tartışma

Kırmızı Oda dizisinde çocuk karakter Osman ile yapılan görüşmeler, dizinin ilk sezonunda altı, yedi ve sekizinci bölümlerde yer almıştır. Osman ile yapılan görüşmelerin incelendiği araştırmada, terapötik iletişim becerilerinden en çok gözlem yapma becerisinin kullandığı görülmüştür. Dr. Ayşe, Osman'ın sözlü olmayan davranışlarını dikkatle izleyerek anlamlandırmakta, gözlem tekniği çocuğun duygu ve düşüncelerine ulaşmak için etkili bir beceri olarak kullanılmaktadır. Bu bulgu çocuk gelişimcilerin çocukların oyun ve davranış gibi sözsüz ifadeleri gözlemlemelerinin çocukların iç dünyalarını anlamaları açısından önemini ifade edebilir. Özellikle çocukların kendilerini sözlü iletişim yoluyla ifade etme becerilerinin sınırlı olduğu durumlarda gözlem becerisinin çocukların gelişimlerinin değerlendirmesi, duygusal ihtiyaçlarının fark edilmesi, gelişimsel risk faktörlerinin belirlenmesi ve desteklenmesi açısından önemine işaret eden alan yazınla örtüşmektedir (Yavuzer, 2016). Diğer yandan gözlem becerisine diğer becerilere kıyasla daha yoğun başvurulması, hem fiziksel hem de fiziksel olmayan ipuçlarına karşı tetikte olmayı sağlayan bu becerinin görüşme sürecinde bir bilgi kaynağı olarak işlev görmekte olduğuna ilişkin alan yazınla da örtüşmekte (Genç Börekçi, 2025), bu durum gözlemin aynı zamanda terapötik sürecin yönünü belirleyen merkezi bir beceri olduğuna, sıklıkla diğer terapötik iletişim becerilerinin sonuçlarını izlemek amacıyla kullanıldığına işaret etmektedir.

Bulgular Dr. Ayşe'nin sıklıkla kullandığı bir diğer terapötik becerinin içerik yansıtma becerisi olduğunu göstermektedir. İçerik yansıtma becerisinin kullanılması, yani danışanın ifade ettiği düşünce ve duyguların Dr. Ayşe tarafından farklı kelimelerle yeniden dile getirilmesi, danışanın anlaşıldığını hissetmesini sağlamakta ve iletişimi güçlendirmektedir (İnal & Akgün, 2010). Çocuk karakter Osman ile yapılan görüşmelerde de içerik yansıtma becerisi, Dr. Ayşe ile çocuk arasında güvenli bir ilişki kurulmasına temel oluşturmuş, çocuğun duygularını ifade etmesinde önemli bir rol oynamıştır. Dr. Ayşe'nin çocuğun ifadelerini aynalayarak ifade etmesi, çocuğun anlaşılmış hissetmesinde etkili bir beceridir. Ayrıca içerik yansıtma tekniği Osman'ın, travmatik anılarını oyun yoluyla yeniden yapılandırmasına ve yaşadığı kaybı somutlaştırarak ifade edebilmesine destek olmuştur.

Herhangi bir şart koşulmadan gösterilen kabul, danışanların herhangi bir endişesi oluşmadan, hikâyesini paylaşma özgürlüğüne sahip olmalarına ortam oluşturur. Danışanların davranışlarının, görüş ve düşüncelerinin yargılanması ve eleştirilmesi terapötik ilişkiyi bozmakta ve koşulsuz kabul sınırlarını ihlal etmektedir. Koşulsuz olumlu bakış ve empati gibi terapötik iletişim becerileri Dr. Ayşe ile Osman arasında güçlü bir terapötik ilişkinin kurulmasını sağlamış ve Osman'ın duygusal ihtiyaçlarının karşılanmasına destek olmuştur. Kendini açma ve kendini belli etme becerileri otoriteden uzak ve samimi bir yaklaşımı içerir, danışanın bağlanmasını kolaylaştırır, güven ve aidiyet duygusunu pekiştirir. Dr. Ayşe'nin kısa ifadelerle aktif dinlediğini göstermesi ve konuşmayı sürdürmesi yönünde kullandığı asgari düzeyde teşvik becerisi, Osman'ın kendini ifade etme isteğini güçlendirmektedir. Osman artan güven duygusunu terapötik sürecin ilerleyen görüşmelerinde Dr. Ayşe'yi oyunlarına aktif dâhil ederek göstermektedir. Terapötik ilişki danışana koşulsuz olumlu saygı duymayı gerektirmekte aynı zamanda içsel referans çerçevesini empatik bir şekilde anlamayı ve bu deneyimi danışana iletmeyi içermektedir (Rogers, 1957). Bu bağlamda, elde edilen bulgular, çocuğun yaşantılarının ve duygusal tepkilerinin koşulsuz kabul edilmesinin, çocuğun duygusal iyileşme sürecini destekleyici bir tutum olduğuna işaret etmektedir.

Kullanılan bir diğer terapötik iletişim becerisi olan duygu yansıtma becerisi çocukların duygularını tanımalarına, ifade etmelerine ve düzenlemelerine yardımcı olan temel tekniklerden birisidir. Sözler yardımıyla yetişkinlerin çocukların duygularını yansıtması, çocuğun anlaşılmışlık hissini arttırırken, iç dünyalarındaki değişimleri söze dökebilmelerini desteklemektedir. Bu durum aynı zamanda çocukla kurulan güven ilişkisini güçlendirirken sosyal-duygusal gelişimi, empati becerisini ve olumlu benlik algısının inşasını desteklemektedir (Denham, 2006; Baltacı & Ekici, 2022). Görüşmelerde Dr.

Ayşe "Annen ile birlikte aldığın için senin için değerli" gibi ifadeleri kullanarak, Osman'ın duygularını söze dökmesine destek olmuş, "Seni korkutan bir şey oldu" gibi duygu yansıtıcı ifadeler kullanarak da Osman'ın duygularını sahiplenmesini ve ifade etmesini kolaylaştırmıştır. Bu esnada kullanılan somut ifadeler de çocuğun deneyimini kavramsallaştırmasına ortam oluşturmuştur.

Çocuklar sınırlara dikkat etme becerisi geliştiremediklerinde başkaları ile iş birliği kuramamakta ve bu durum da sosyal ilişkilerindeki uyumu etkilemektedir. Çocukların, sosyal ortamlarda kendi sınırlarını belirleyebilmeleri ve başkalarının sınırlarına saygı gösterebilmeleri, sağlıklı ilişkiler kurmalarına olanak tanımaktadır (Yavuzer, 2004). Çocuk gelişiminde sınır yönetimi becerisi, çocukların psikososyal gelişimleri, öz düzenleme becerilerinin kazanılması ve sosyal uyumun temel taşlarından biri olarak görülmektedir. Sınır yönetimi, danışmanlıkta kişilerarası ilişkinin çerçevesini belirlemek amacıyla kullanılmakta, sınırlar danışman ve danışan arasındaki profesyonel ilişki için gereklilik ve sorumluluk olarak görülmektedir. Yerinde konulan sınırlar danışmanlıkta güvenliği ve tutarlılığı oluşturmasıyla, bireylerin ilişki içerisinde daha rahat hareket etmelerinin zeminini oluşturmaktadır. Çocuklarda uygulanan sınır yönetimi becerisi, öz düzenleme becerisinin gelişimi gibi farklı alanların desteklenmesinde de rol oynamaktadır. Özellikle kurallara uymama, saldırganlık gibi davranış problemleri olan çocuklarla yapılan çalışmalarda, sınır koyma becerilerinin geliştirilmesinin olumlu sonuçlar ortaya çıkardığı gözlemlenmiştir (Baltacı & Ekici, 2022; Yanıt, 2020). Araştırmada bu beceriye görüşmelerde yer verildiği belirlenmiş, Dr. Ayşe'nin sınır yönetimi becerisini kullanarak Osman'a bir çerçeve çizmesinin, Osman'ın güvenli sınırlar içerisinde kendini ifade etmesine olanak tanıdığı, Osman'ın kişileri ve rolleri tanımlamasını kolaylaştırdığı görülmüştür.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada, Kırmızı Oda dizisinde çocuk karakter Osman ile yapılan ve dizinin ilk sezonunun altıncı, yedinci ve sekizinci bölümlerinde yer alan görüşmeler, çocuk odaklı bakış açısıyla ve terapötik iletişim becerileri temelinde analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular, terapötik iletişim becerileri için somut örnekler ortaya koymuştur.

Araştırmada çocuk karakter Osman ile yapılan görüşmelerde, danışmanın görüşme sürecini terapötik iletişim becerilerini kullanarak yapılandırdığı görülmüş, araştırma kapsamında incelenen üç oturumda terapötik beceri kullanılmayan herhangi bir ifadeye rastlanmamıştır. Ayrıca, terapötik iletişim becerilerinin her birinin, araştırmada açık biçimde saptanabilecek düzeyde ve netlikte kullanıldığı belirlenmiştir. Ancak yine de bu bulgunun, becerilerin etkililiği ya da niteliğine ilişkin bir değerlendirme değil, araştırmada gözlemlenebilir düzeyde ortaya konmuş olmalarıyla sınırlı olduğu vurgulanmalıdır. Görüşme sürecinde gözlem yapma, içerik yansıtma, asgari düzeyde teşvik, kendini belli etme, sınır yönetimi, duygu yansıtma, koşulsuz olumlu bakış, empati, kendini açma ve somutluk gibi temel terapötik iletişim becerilerine sıklıkla başvurulduğu saptanmıştır. Analiz sonucunda Dr. Ayşe'nin en çok çocuğun sözsüz ifadelerinin doğru anlaşılmasına destek olan ve çocuğun ihtiyaçlarının belirlenerek uygun müdahalenin seçilmesinde önemli bir rol oynayan gözlem yapma becerisini kullandığı belirlenmiştir.

Bu araştırmanın, ortaya koyduğu bulgular ve sunduğu somut örnekler ile çocuklarla çalışacak meslek profesyonelleri için bir eğitim materyali oluşturması umulmaktadır. Çocuklarla görüşme sürecinde terapötik iletişim becerilerinin kullanılması önemlidir ve çocuklarla çalışacak uzmanların eğitimi sürecinde bu becerilerde yetkinliğinin sağlanmasında ve geliştirilmesinde kullanılabilecek yöntemlerden birisi olarak filmleri, dizileri konu alan analizlerin kullanılması önerilebilir.

Bununla birlikte çocuklar ile kurulan mesleki ilişkilerde kullanılan terapötik becerilerin yaş ve gelişim düzeyleri gibi diğer önemli bileşenler ile genişletilerek film ve diziler aracılığıyla incelenmesinin alan yazına katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Etik Kurul Beyanı ▪ Ethical Approval of the Study

Bu araştırma etik kurul onayı gerektirecek şekilde veri toplama süreci içermediğinden etik kurul onayı alınmamıştır. ▪ This research did not require ethical committee approval as it did not involve a data collection process that would necessitate such approval.

Bilgilendirilmiş Onam ▪ Informed Consent

Çalışmada insan üzerinden doğrudan veri toplanmamıştır. ▪ The study did not collect data directly from human beings.

Hakem Değerlendirmesi ▪ Peer-review

Çift taraflı kör hakemlik ▪ Double-blind peer review.

Yazar Katkıları ▪ Author Contributions

Fikir- BS; Tasarım- BS, GKÇ; Denetleme- GKÇ; Veri Toplama- BS; Literatür Taraması- BS, GKÇ; Kaynaklar- BS, GKÇ; Makaleyi Yazan- BS, GKÇ; Eleştirel İnceleme- GKÇ. ▪ Concept – BS; Design - BS, GKÇ; Supervision – GKÇ; Materials - BS; Data Collection and/or Processing - BS, GKÇ; Analysis and/or Interpretation - BS, GKÇ; Literature Search - BS, GKÇ; Resources - BS, GKÇ; Writing Manuscript - BS, GKÇ; Critical Review –GKÇ.

Çıkar Çatışması ▪ Declaration of Interests

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. ▪ The authors declare that there is no conflict of interest.

Finansal Destek ▪ Funding

Bu araştırma herhangi bir finansman kuruluşundan/sektörden destek almamıştır. ▪ This research did not receive support from any funding agency/industry.

Kaynaklar

Altundal Duru, H., Denizhan, N. C., Güneşli, G., & Yağtu, L. (2022). Hemşirelik öğrencilerinin terapötik iletişim becerileri nasıldır? *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 5*(1), 67–74. https://doi.org/10.38108/ouhcd.973733.

Arastaman, G., Öztürk Fidan, İ., & Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlik ve güvenirlik: Kuramsal bir inceleme. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(1), 37–75**.** Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/yyuefd/article/491262.

Arslan, E. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *51,* 395–407. https://doi.org/10.30794/pausbed.1116878.

Avan, H., Koç, E. T., & Vural, B. (2020). Çocukla terapötik iletişim ve oyun. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1*(2), 62–69. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahievransaglik/article/1004318.

Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(1), 231–274. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/bitlissos/issue/38061/399955.

Baltacı, Ö., & Ekici, D. (2022). *Çocukla psikolojik danışma ve ilk görüşme*. Çizgi Kitabevi.

Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 9*(1), 23–28. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/deuhfed/issue/46796/586804.

Başar, E. E. (2020). *Çocuk gelişimi ve eğitimi alanında profesyonel iletişim becerileri*. Pegem Akademi.

Bozdağ, Y. (2018). Film analizi yöntemi ile aile terapileri: Gilbert'in hayalleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, 2*(3), 87–95. https://doi.org/10.31461/ybpd.430396.

Budayıcıoğlu, G. (2004). *Madalyonun içi* (1. baskı). Remzi Kitabevi.

Çavuşoğlu, H. (2001). *Çocuk sağlığı hemşireliği* Cilt 1. Bizim Büro Basımevi.

Çavuşoğlu, S. (2021). Bir kadının topuk sesleri: Cam tavan sendromu yönüyle bir film analizi. *İş ve İnsan Dergisi, 8*(2), 239–255. https://doi.org/10.18394/iid.876339.

Çelikel, B. (2021). Transaksiyonel analiz yaklaşımı bağlamında bir film analizi: Ölü ozanlar derneği. *Sosyal Sağlık Dergisi, 1*(1), 21–44. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/sosyalsaglik/article/1169666.

Denham, S. A. (2006). Social-emotional competence as support for school readiness: What is it and how do we assess it? *Early Education and Development, 17*(1), 57–89. https://doi.org/10.1207/s15566935eed1701_4.

Derin, S., & Voltan Acar, N. (2016). Analitik terapi bağlamında film analizi: Tehlikeli ilişki. *Journal of International Social Research, 9*(45), 449–460. https://doi.org/10.17719/jisr.20164520624.

Doğan, T., & Çamurcu, Ş. (2025). İletişim ve çocuk gelişiminde iletişimin önemi. *İletişimin Güncel Sorunları, 4*(1), 102–111. https://doi.org/10.62425/conicom.1642225.

Egan, G. (2014). *The skilled helper: A problem-management and opportunity-development approach to helping*. Cengage Learning.

Genç Börekçi, Y. (2025). Klinik gözlem ve görüşme. In A. Enez Darçın & M. Ceylan (Eds.), *Psikolojide gözlem ve görüşme teknikleri* (ss. 1–34). Nobel Akademik Yayıncılık.

Güzel, A. (2011). *Rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğrencilerinin bilişüstü becerileri ve empati eğilimleri* (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi). YÖK Ulusal Tez Merkezi. Erişim adresi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=y-

yQGtoyiE9kyJyAVQ4BdA&no=zExUpDQONlpjwYbH0jmQXg.

İnal, S., & Akgün, M. (2010). Hastanede yatan çocukta terapötik iletişim. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences, 6*(2). Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunihem/issue/2624/33764.

Karver, M. S., Handelsman, J. B., Fields, S., & Bickman, L. (2006). Meta-analysis of therapeutic relationship variables in youth and family therapy. *Clinical Psychology Review, 26*(1), 85–104. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2005.09.001.

Kaya, N. G. (2021). Kapsayıcı eğitim bağlamında "Hıçkırık" filminin analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 20*(80), 1818–1831. https://doi.org/10.17755/esosder.845336.

Keleş, A., & Tagay, O. (2023). Psikolojik danışman koşulsuz kabul eğilimi ölçeği'nin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *57*, 131–150. https://doi.org/10.9779/pauefd.1106540.

Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(15), 170–189. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbid/article/727462.

Köksal, Ö., & Kılıçarslan, E. (2025). Yoğun bakım ortamında tedavi gören çocuklarla terapötik iletişim teknikleri. *Akd Hemşirelik Dergisi, 4*(2), 62–70. https://doi.org/10.59398/ahd.1597265.

McLeod, J., & McLeod, J. (2021). *Danışmanlık becerileri* (M. Saban & N. Şahin, Çev.). Nobel Akademik Yayıncılık.

Nadir, U. (2013). Aile danışmanlığı eğitimlerinde popüler filmlerin kullanımı. *Toplum ve Sosyal Hizmet, 24*(1), 129–144. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/article/613378.

Öksüz, Y., & Yıldırım, O. (2023). Terapötik becerilerin metin analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *52*, 19–32. https://doi.org/10.52642/susbed.1335920.

Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting Psychology, 21*(2), 95–103. https://doi.org/10.1037/h0045357.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, *4*(1), 227-256. https://doi.org/10.33400/kuje.843306

Smith, J. A. (2017). Textual analysis. In J. Matthes, C. Davis, & R. F. Potter (Eds.), *The International Encyclopedia of Communication Research Methods*. Wiley. https://doi.org/10.1002/9781118901731.iecrm0248.

Şimşek Arslan, B., & Buldukoğlu, K. (2015, Mayıs). Çocukla terapötik görüşmenin hemşirelik sürecine göre incelenmesi. *Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi "Erken Müdahale"* (ss. 657–663). Hacettepe Üniversitesi. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/husbfd/issue/7893/103927.

Tutar, H. (2022). *Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenirlik: Bir model önerisi*. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(Özel Sayı 2), 117–140. https://doi.org/10.18037/ausbd.1227323.

Tümlü, G. Ü. ve Acar, N.V. (2014). "Issız adam" filminin gerçeklik terapisine dayalı incelenmesi. *İnsan ve İnsan*, *1*(2). https://doi.org/10.29224/insanveinsan.279983

Usta, H. (2024). Sağlık çalışanı hasta etkileşiminde terapötik iletişim: Sağlık iletişimi açısından bir değerlendirme (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi). Erişim adresi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.js.

Watsuji, T., & Hohashi, N. (2024). *Therapeutic communication methods targeting families and family members: A literature review*. *Open Journal of Nursing, 14*, 11–26. https://doi.org/10.4236/ojn.2024.141002.

Xie, S., & Cao, J. (2024). Integrating Film Analysis and Case Studies: Pedagogical Innovations in Sociology Education. *Trends in Social Sciences and Humanities Research, 2*(10), 11-16. https://doi.org/10.61784/tsshr3095.

Yanıt, E. (2020). "Çocuğumu benden alın!" Sınır koyma probleminin çocuk merkezli oyun terapisi ile sağaltımı (olgu sunumu). *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi, 3*(5), 35–48. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/bpd/issue/51787/673097.

Yağar, F., & Dökme, S. (2018). Niteliksel araştırmaların planlanması: araştırma soruları, örneklem seçimi, geçerlik ve güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 1-9.

Yavuzer, H. (2004). *Ana-baba ve çocuk*. Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2016). *Çocuk psikolojisi*. Remzi Kitabevi.

Yıldırım, N. (2025). Televizyon dizileri ve platform dizilerindeki psikoterapist temsilinin karşılaştırmalı analizi. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(1), 6-10. https://doi.org/10.52122/nisantasisbd.1447097

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Seçkin Yayıncılık.